



redined

red de bases de datos
de información educativa

<http://www.redined.mec.es/>

TEXTO BILINGÜE

1ª parte: Versión en lengua española 

TEXT BILINGÜE

 **2a part: Versió en llengua catalana**

Un modelo de autogestión de las actividades extraescolares en un centro de educación secundaria

■ **CARLES GONZÁLEZ ARÉVALO**

Licenciado en Educación Física y Deportes.
Profesor del INEFC-Barcelona

■ **Palabras clave**

Transición educativa, Asociación de alumnos, Autogestión, Actividades deportivas, Centro de secundaria obligatoria, Modelo deportivo extraescolar

Resumen

Este artículo es un ejemplo de hasta qué punto el propio alumnado de un centro de secundaria puede involucrarse en un proyecto de creación y dinamización de una asociación de alumnos. Los resultados que demuestran la disminución de la participación del alumnado en actividades deportivas en horario no lectivo hace que nos replanteemos una opción de modelo deportivo extraescolar que favorezca la participación de los alumnos en la propia gestión y organización de las actividades dentro del entorno escolar pero en horario no lectivo. Un ambicioso proyecto que ha dado sus frutos y que además, pretende abrir una vía de continuidad para todo el alumnado entre la Educación Física escolar y los clubes deportivos, gimnasios o entidades que ofrecen práctica deportiva en edad escolar fuera de la escuela.

Abstract

This article proves to which extent the students of a secondary education school can create and get involved into a Students Association. It's the result of an investigation that shows that the decrease of the students' participation in sports activities after school makes rise again the subject of a sports option after school, that favors the participation of the students in the management and organization of the activities, within the school environment, but after the class schedule. It is an ambitious project that has proved to be fruitful and that, moreover, tries to open continuity to the whole body of students in Physical Education at schools, sport clubs, gyms or other entities which offer sport activities to young students outside the environment of their own school.

Key words

Educative transition, Students' Association, Self management, Sport activities, Center of secondary compulsory education, After-school sports pattern

Introducción

Esta experiencia arranca en el curso 1999-2000 aunque todo empezó antes, a partir de tres momentos diferenciados pero íntimamente relacionados. El primero a raíz de un trabajo de investigación sobre la práctica deportiva de los jóvenes de 12 años en horario extraescolar en la transición de Primaria a Secundaria. El “Congrés de l’Esport i l’Educació Física en edat escolar a la ciutat de Barcelona”, que se celebró en 1998 fue un segundo punto de partida. Algunas de las conclusiones a las cuales se llegó daban una posible salida a los jóvenes como gestores de su propia actividad. Todo esto junto a otras experiencias como la realización de créditos variables en la ESO que daban protagonismo a los alumnos, organizando y autogestionando actividades lúdicas y deportivas fueron el inicio de esta apasionante aventura que queremos compartir con todos vosotros.

En consecuencia, el artículo lo hemos dividido en cuatro partes: las tres primeras constituyen los tres puntos de partida señalados y la cuarta, la experiencia desarrollada que consistió en el diseño de un modelo de autogestión de las actividades extraescolares de un centro de secundaria por parte del propio alumnado.

Punto de partida 1: “El paso de la educación primaria a la educación secundaria obligatoria: ¿un motivo de cambio en la relación del joven con el deporte?” (C. González, 1999)

Este proyecto de investigación nace a partir de dos consideraciones: una constatación y una inquietud profesional. La constatación es una situación real: el Ayuntamiento de Montmeló (municipio en el que se desarrolla la experiencia) asegura que desde hace unos años el número de chicos y chicas que practican deporte en horario extraescolar (tanto en las escuelas como en los clubes y en las instalaciones municipales) ha bajado considerablemente, sobre todo a partir de los 12 años. Los técnicos del Ayuntamiento comentan que si bien antes la “ruptura” con el deporte extraescolar se producía a los 14 años, ahora este corte se produce a los 12 años coincidiendo con la incorporación de estos alumnos a la Educación Secundaria Obligatoria.

Este fenómeno es generalizable al conjunto del comportamiento deportivo de los jóvenes (M. De Knop, 1996; N. Puig 1996; M. Sisjord y B. Van Reusel, 1997).



A partir de esta constatación, surge la inquietud profesional: dar respuesta a esta preocupación, conocer las causas y ponerle remedio favoreciendo que la mayoría de jóvenes se interesen por la práctica de la actividad física fuera del marco obligatorio del instituto.

“Por otro lado, hay que destacar que la hipótesis de la investigación se basa en el hecho de que la práctica deportiva juvenil está muy relacionada con el proceso de socialización de sus protagonistas; no tenemos que considerarlo como un hecho aislado, sino profundamente ligado a los acontecimientos que marquen la transición de la infancia a la vida adulta.” (N. Puig y M. Masnou, 1990, p. 219).

Esta cita describe perfectamente a los componentes de nuestro marco teórico: la práctica deportiva juvenil (marcada por el propio itinerario deportivo de cada joven) está muy ligada con el proceso de socialización de sus protagonistas (Puig y Zaragoza, 1990); no lo tenemos que considerar como un hecho aislado, sino profundamente ligado a las transformaciones que produce una transición educativa muy importante: el paso de la educación primaria a la secundaria. O dicho de otro modo, el paso de la edad infantil a la adolescencia.

La transición como la clave interpretativa de los comportamientos

En general, se entiende por “transición” un cambio caracterizado por una notoria discontinuidad con respecto al pasado. Transitar supone pasar de una etapa a otra, hacerse mayor, diferente, cambiar de estatus, tener otras exigencias, nuevas ilusiones, nuevas perspectivas... Se trata de un estado inseguro en medio de dos seguridades: al cambiar de etapa se sienten un poco solos, inseguros, extraños..., aunque sea de manera provisional, hasta que consiguen adaptarse a la nueva situación. La coincidencia del final y del inicio de una etapa evolutiva (el paso de la etapa infantil a la etapa adolescente) con el final y el principio de una etapa de carácter educativo (el paso de la etapa de Primaria a la eta-

pa de Secundaria) se convierte en una transición especialmente delicada porque se suman demasiados componentes de cambio a la vez (Funes, 1999, pp. 14-18).

“El alumno, cuando pasa a un centro de Secundaria, cambia no sólo de contenidos, asignaturas o profesores, sino también de sistemas de reglas, usos, costumbres y relaciones” (San Fabián Maroto, 1999, p. 25).

A continuación nos encontramos una lista de aquellos cambios que son vividos por los propios alumnos en el tránsito de Primaria a Secundaria a los doce años.

- Acceso a la enseñanza secundaria obligatoria (1.º de ESO).
Con el paso de Primaria a Secundaria a los 12 años se aceleran una serie de situaciones que antes, con el sistema educativo anterior se vivían a los 14 años coincidiendo con el 8.º de EGB, es decir en un momento más avanzado del proceso de socialización.
- Se produce un cambio de centro. Hay pocos centros que tengan la Primaria y la Secundaria en un mismo edificio. Las excepciones responden a modelos de escuelas privadas, normalmente religiosas.

“El funcionamiento, la cultura, institucional y la organización de los institutos se encuentran excesivamente distantes del mundo escolar de Primaria; y el hecho de cursar Primaria y Secundaria Obligatoria en la misma escuela es un factor que facilita el éxito, al menos académico de algunos alumnos” (Funes, 1999, p. 18).

- Pasan de una enseñanza organizada de una manera más generalista centrada en el alumno a una enseñanza más especializada centrada en la asignatura: lo más importante son los contenidos curriculares, el programa, el libro de texto... (San Fabián Maroto, 1999, pp. 25-30).
- Cambio de rol en la escuela: pasan de ser los “mayores de primaria” a los “pequeños de secundaria” (han de convivir en el mismo edificio con compañeros de hasta 18 años). Algunos alumnos esperan el cambio con ilusión (están aburridos de la escuela primaria) pero para

otros supone un trauma pasar a “la escuela de los mayores”.

- Los padres tienen mucho menos contacto diario con la escuela secundaria que con la escuela primaria.

“Para los padres los profesores de secundaria suelen tener nombres pero no caras” (Waddell, 1994, p. 37).

- Los padres acostumbran a implicarse en la organización de actividades extraescolares en Primaria a través de los AMPAS. Cuando sus hijos acceden a Secundaria, se desligan de la gestión de las actividades extraescolares.
- Necesidad de tomar decisiones sobre la propia formación: es la primera vez que los alumnos deciden parte de su currículum. Hasta ahora el currículum era un aspecto totalmente cerrado por la administración. Con la inclusión de los denominados “créditos variables” (parte variable del currículum oficial) los chicos de 12 años empiezan a decidir por sí mismos, con la ayuda de su familia y del soporte de la acción tutorial, según sus intereses y necesidades.
- Cambios en la relación profesorado-alumnado: en la etapa de Primaria los alumnos acostumbran a tener un “maestro generalista” que les da la mayoría de las asignaturas (a pesar de que algunas, las menos, son impartidas por maestros especialistas) y atiende a un grupo específico de alumnos. Esto supone una metodología de enseñanza una forma de comportamiento, una personalidad, unas “manías” determinadas... Ahora en Secundaria, tendrán un profesor por asignatura. Diez profesores diferentes con diez “historias” diferentes. Se trata del paso de una relación más familiar a otra en la que el contacto es más distante. Adaptarse a esta nueva forma de funcionar no resulta nada fácil con 12 años (antes este hecho sucedía a los 14 años).
- La organización de la escuela primaria invita al control (maestros, padres...); en cambio en el instituto es fácil dejarse arrastrar por un aparente “descontrol”. Con el paso a Secundaria aumenta el grado de libertad del alumno, de alguna manera, gana independencia. Puede que

esta nueva situación requiera más orden a nivel interno (menos movilidad en el aula y por tanto más control de movimientos) pero deja más libertad en el exterior (Gimeno Sacristán, 1996, pp. 95-101). El alumno no se siente tan presionado por su profesor o por sus padres... Incluso puede llegar a pasar desapercibido. Un detalle que llama la atención son determinados hábitos de orden y disciplina que traen consigo de la escuela y que acaban desapareciendo a las pocas semanas de instituto. Por ejemplo, tienen costumbre de poner las sillas encima de las mesas cuando acaban las clases, tiran los papeles a las papeleras, levantan la mano para preguntar, controlan el borrador y la tiza...

En el Instituto no tienen “sentimiento de aula”. Ya no es su aula. No viven este espacio como propio. Es un espacio de paso que, además, se comparte con otros grupos que van a hacer otra asignatura.

- Además hay grupos de alumnos que han de hacer frente a una “doble transición”: nos referimos a aquellos alumnos en desventaja sociocultural. Algunos centros reciben alumnos que han de superar obstáculos añadidos: una lengua diferente de la materna, una cultura diferente, problemas familiares, económicos...

Con el trasfondo de los cambios que hemos señalado sobre los jóvenes de 12 años y que afectan su socialización, resultará más fácil entender su comportamiento deportivo.

Resultados de la investigación

En este apartado realizaremos un resumen de las conclusiones más importantes a las que se llegó al finalizar el estudio y que pueden marcar una línea de actuación posterior.

- El análisis de las entrevistas realizadas demuestra que la transición educativa que supone pasar de 6.º de primaria a 1.º de ESO es vivida como traumática. La organización de la escuela primaria, la relación del alumno con los maestros y los temores transmitidos por los mayores son aspectos que hacen que el alumnado se haga una idea de salto a secundaria como de un “salto al vacío” con desconcierto, desconfianza e, incluso con incertidumbre. Podemos afirmar que los

alumnos que pasan a secundaria con tan sólo 12 años están en un momento delicado de su proceso de socialización y afrontan el cambio con más dificultades.

- Saltar a un nivel académico superior provoca que gran parte del alumnado deba interrumpir su itinerario deportivo (Puig, 1996) por el incremento de la dificultad y por la sensación que hay un mayor grado de exigencia y, por tanto que requieren más horas de dedicación al trabajo académico. Un dato importante es que todos los alumnos entrevistados han practicado actividades deportivas en algún momento de su vida. Quien no practica deporte en la actualidad se desligó al pasar a secundaria. En cambio, quienes actualmente realizan práctica deportiva han continuado practicando el deporte de siempre a pesar del cambio de etapa.

- La competición se convierte, una vez más, en el “leitmotiv” de la práctica deportiva de los jóvenes: manifiestan que les gusta competir, hablan de momentos buenos y malos en la competición, algunos dejaron otras actividades deportivas porque no competían... Quienes llevan practicando un deporte desde pequeños, están federados y tienen un cierto nivel de práctica, el paso a secundaria no ha afectado en esta actividad y no se plantean dejar de practicarlo.

Los jóvenes que no son demasiado hábiles en la práctica deportiva, que muchas veces son rechazados por los entrenadores, que tienen casi cerradas las posibilidades de practicar un deporte competitivo (en Montmeló la oferta está restringida al fútbol o al baloncesto) y que practican deporte para ocupar su tiempo libre, tienden a dejar la práctica deportiva al pasar a secundaria.

Parece ser que el simple hecho de practicar la actividad física para pasarlo bien, para ocupar el tiempo libre o para mantener un estado de salud, no es suficiente como para que los jóvenes disfruten de los beneficios de la práctica deportiva.

Punto de partida 2: Congreso de l'Esport i l'Educació Física en edat escolar a la ciutat de Barcelona, 1998

Con el lema “Imagina una escuela más deportiva y un deporte más educativo”, se definieron los objetivos del Congreso del *Esport i l'Educació Física en edat escolar a la ciutat de Barcelona*, en tres grandes bloques:

- Situación actual de la Educación Física y el deporte en edad escolar en la ciudad de Barcelona
- Potenciar el debate ciudadano entorno al tema del deporte en edad escolar
- Establecer ejes estratégicos y las líneas de actuación, encaminadas a fomentar los valores educativos del deporte.

Líneas de actuación

- “Dar al alumnado el poder de actuar: pasar del deporte para ellos y para ellas al deporte con ellos y con ellas. Favorecer los procesos de participación del alumnado en la toma de decisiones y en todas las funciones de la organización. Todos tienen que ser miembros activos y los jóvenes y las jóvenes deben ser, además protagonistas en la construcción de la asociación deportiva en el centro escolar propio. De consumidores del deporte, los deportistas se convierten en aprendices de la responsabilidad colectiva, del ejercicio de la libertad y de la autoorganización democrática: ciudadanos activos y responsables. El deporte escolar se convierte en un espacio nuevo de relación entre profesorado y alumnado y de nuevos vínculos entre jóvenes y adultos.”

Propuestas

- “Que el profesorado de educación física oriente, coordine e impulse la actividad física extraescolar y, en el caso concreto de la ESO, fomente la creación de asociaciones deportivas del mismo alumnado que faciliten la autoorganización.”

- “Instituir un proceso de constitución de asociaciones deportivas de alumnos en los centros de Secundaria. Establecer una red de coordinación de ciudad entre todos los alumnos de secundaria. Es necesario prever la participación de exalumnos en estas organizaciones que también pueden prever actividades culturales de recreo.”

Punto de partida 3: Los primeros pasos hacia la autogestión de actividades deportivas

Una serie de pequeñas experiencias de autogestión de actividades nos animaron a pensar que sería posible confiar en los jóvenes y que bien orientados y sobre todo motivados son capaces de hacer muchas cosas.

La más rica fue la propuesta de un crédito variable (Currículum optativo) del área de Educación Física titulado “Planificación, Organización y ejecución de una fiesta recreativa” (I. Gelabert, C. González y M. González; 1995) donde los alumnos que escogían este crédito organizaban una fiesta recreativa para todo el resto de compañeros del centro un día concreto. El éxito de la propuesta adquirió tal dimensión que a partir de la primera edición se institucionalizó el día de la fiesta recreativa a final de curso convirtiéndose desde entonces en un día lectivo de tipo festivo. En el IES Montmeló este crédito va por la quinta edición y los resultados han sido muy favorables.

Una experiencia innovadora: Un modelo de autogestión de las actividades extraescolares para alumnos de secundaria

A partir de los tres puntos de partida señalados anteriormente, el IES Montmeló se plantea una opción que pretende dar respuesta a las líneas de actuación y conclu-

siones del Congreso tal y como se indica más arriba.

Objetivos generales

1. Crear la asociación de alumnos del IES Montmeló.
2. Fomentar el asociacionismo entre los jóvenes.
3. Diseñar una oferta complementaria de actividades extraescolares para la comunidad escolar (deportivas y/o culturales).
4. Facilitar el acceso a la práctica de actividades extraescolares a todos los jóvenes de Montmeló, sobre todo en la vertiente lúdica y de salud.
5. Garantizar una cierta continuidad entre la oferta de actividades de las escuelas de Primaria y las del IES.

¿Qué se hizo?

Éstos son los pasos que se siguieron para poner en marcha la Asociación de Alumnos del IES Montmeló:

1. Hacer un dossier normativo¹ que de alguna manera nos diese soporte legal necesario para continuar con el proyecto. Se trajeron todos aquellos artículos que hacían referencia a las asociaciones de alumnos desde la LODE de derecho a la educación (1985) hasta la LOGSE de ordenamiento general del sistema educativo (1990), pasando por el ROC (Reglamento orgánico de los centros de secundaria) de 1996. Otro punto de referencia importante es la ley 7/1997, de 18 de junio, de asociaciones (DOGC n.º 2423) y el decreto 197/1987, de 19 de mayo, de asociaciones de alumnos.
2. Recibir asesoramiento (Fiscal, contable, jurídico y publicaciones...). Hay entidades que se encargan de asesorar a asociaciones y que nos pueden ayudar a gestionar nuestra asociación. En nuestro caso nos dirigimos a estas dos entidades que disponen de un servicio gratuito de asesoría legal, jurídica, económica... a disposición de los jóvenes:

- *Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona*²
- *Centre d'informació i serveis a l'estudiant de Catalunya (CISEC)*³

3. Fundar legalmente la asociación de alumnos:

Se debía escoger una Junta Directiva entre los alumnos interesados en formar parte y se levantó el acta fundacional de la asociación (son necesarias las firmas de tres personas adultas). En este sentido, la implicación del AMPA fue total porque los alumnos eran menores de 18 años y legalmente necesitaban la firma de tres personas adultas. Cuando estuvo fundada la asociación sólo era necesario aprobar sus estatutos. Aquí se presenta un cuadro resumen con los aspectos más destacables (ver figura 1).

FIGURA 1.
Resumen de los estatutos de una asociación de alumnos.

Fundación

- Mínimo 3 personas mayores de edad
- Se elige la JUNTA DIRECTIVA

Socios

- Alumnos matriculados: establecer una cuota
- Derechos y deberes
- Condición y pérdida de la condición de socio

Órganos de gobierno

1. Asamblea general de socios:
 - Ordinaria: mínimo una vez al año
 - Extraordinaria: propuesta por la Junta Directiva o bien por el 10 % de los socios.
2. Junta directiva (para 2 personas)
 - Hasta 8 personas
 - Reunión una vez al mes
3. Órgano gestor
 - La Junta designa el Órgano Gestor: compuesto por 3 personas mayores de edad.
 - Suplen a los órganos rectores
 - Vigila por la correcta gestión económica

Medios Económicos

- Cuotas obligatorias
- Aportaciones voluntarias
- Subvenciones

¹ Al final del artículo puede encontrarse este dossier normativo útil para garantizar la viabilidad del proyecto.

² Se puede visitar el Casal en esta página web: <http://www.casalbcn.info/casal/ct/index.htm>

³ Se puede visitar el Centre d'Informació en esta página web: <http://www.cisec.org/>

4. Establecer lazos de colaboración con todas las entidades de Montmeló.

Otra cuestión a resolver era hablar con las entidades del pueblo para darnos a conocer y establecer posibles relaciones y convenios con el Ayuntamiento, las escuelas de Primaria, el AMPA del IES, la Dirección del IES... (Cesión de instalaciones, personal...).

5. Pasar una encuesta sobre los hábitos de la práctica deportiva de los alumnos del IES. Los propios alumnos que formaron parte de la Junta Directiva elaboraron una encuesta para intentar conocer la repercusión que podía tener la iniciativa y sobre todo saber que tipo de actividades se podía ofertar. La respuesta fue esperanzadora: contestaron 400 alumnos. Podríamos destacar como conclusión significativa el alto grado de aceptación de la propuesta ya que muchos alumnos manifestaron su intención de pertenecer a la asociación.

6. Diseñar una oferta de actividades extraescolares a la comunidad escolar.

Teniendo en cuenta las propuestas recogidas en la encuesta y siendo consciente que nuestra oferta debía ser complementaria a la que se hacía en el pueblo, hicimos una primera propuesta de posibles actividades a realizar.

En este sentido tenemos que hacer una reflexión previa. Una de las actividades que más éxito tuvo en las encuestas fue la posibilidad que el IES pudiera participar en alguna competición externa con otros institutos. A pesar de ello, consideramos que llevar a cabo esta actividad suponía un problema organizativo importante ya que el enfrentamiento con otros institutos suponía desplazamientos fuera del pueblo, apertura del centro en sábados... Pensamos que no era necesario ser tan ambiciosos en esta primera fase.

¿Con qué instalaciones contábamos?

Gracias a la colaboración y las facilidades de la dirección del centro tuvimos a nuestra disposición las instalaciones del IES: vestuarios, polideportivo y pistas exteriores, biblioteca, aulas de informática, cantina y aula de idiomas...

Además pedimos a la dirección un espacio físico como espacio de trabajo de Asociación. Se habilitó un aula como local de la Asociación de Alumnos en el IES con un pequeño mobiliario para guardar documentación y material diverso.

Además, fruto de las excelentes relaciones con el Ayuntamiento, tuvimos la posibilidad de utilizar algunas de sus instalaciones para nuestras actividades.

Propuesta de actividades deportivas

- Actividades no competitivas
 - ◆ Se hizo una actividad polideportiva que permitiese practicar en situación real y con un componente más lúdico, todo lo que se trabaja desde el área de Educación Física.
 - ◆ También se puso en marcha una actividad de patines en línea y *skate*.
 - ◆ Una actividad con mucho éxito fue una combinación de modalidades deportivas con soporte musical: concretamente aeróbic y *funky*.
- Ligas internas interclases o intercurios en la franja de los miércoles al medio día aprovechando que las clases finalizaban a las 12.30 horas.
- Actividades puntuales: organización de jornadas del deporte (fin del trimestre, fin de curso, torneos 3x3...).

Actividades culturales

- Organización de un taller de iniciación a la dramatización y un taller de informática centrado en el uso de Internet.
- Organización de concursos de dibujo, literarios...
- Organización de charlas, conferencias, debates...
- Dinamización de un espacio propio de la asociación dentro de la revista del instituto
- Obertura de la biblioteca en la hora del recreo y también en horario no lectivo
- Colaboración con la tutoría de actividades complementarias en días de tipo festivo como puede ser “el día de la Castañada”, Navidad, Carnaval, Sant Jordi, las actividades deportivas de la última semana del curso, la fiesta re-

creativa del crédito variable de 4.º de ESO.

- Colaboración en la organización de los viajes de fin de curso.
- Colaboración con actos organizados por el ayuntamiento: “Encuentro de entidades a favor de la solidaridad”, “Media maratón Montmeló-Montornés”, “Parque de Navidad”...
- Participación de la asociación de alumnos en el Consejo de delegados (delegados de curso y alumnos miembros del Consejo Escolar).

En la *figura 2* se puede observar la temporalización de las actividades que se pusieron en marcha entre los meses de abril, mayo y junio de 2000.

¿Cómo se consiguieron los ingresos?

Cuotas

El aspecto económico es un tema siempre preocupante y nos habíamos planteado cómo resolverlo. Una parte importante de los ingresos procedían de las familias. Por un lado, de las cuotas para ser socio de la asociación y por otro, de las propias actividades. Ambas cuotas tenían que ser muy bajas con la intención de cubrir los gastos mínimos de funcionamiento.

Ayudas

Económicamente el AMPA del IES también fue un punto de referencia. Siempre estaban detrás para ayudarnos allí donde nosotros no podíamos llegar.

El Ayuntamiento y la dirección del IES nos proporcionaron recursos materiales y equipamientos que indirectamente suponen un ahorro económico importante.

Subvenciones

La Generalitat de Catalunya ofrece cada año subvenciones en forma de ayuda económica a las asociaciones de alumnos de centros no escolares. Igualmente el Consell Comarcal del Vallès Oriental también ofrece ayudas a experiencias relacionadas con los jóvenes de la comarca. En esta línea, en febrero del año 2000, este Consell otorgó a la Asociación una subvención de 50.000 pesetas (300 €) por haber

dado soporte a un “proyecto pedagógico o iniciativa de mejora de la calidad de la enseñanza teniendo al alumno como eje central”.

Otros

Aunque llegamos a pensar en la posibilidad de gestionar la Cantina (el centro tiene un espacio diseñado para esta función) problemas de tipo organizativo lo hicieron imposible. Hay otra fuente posible de ingresos atípicos en momentos puntuales o durante el curso: venta de camisetas, gorras, adhesivos... que además permiten vender la imagen de la asociación.

Problemas previstos

Al diseñar el modelo de funcionamiento de la Asociación detectamos una serie de puntos débiles que tuvimos en cuenta y que era necesario dar una salida viable.

El seguro

Un primer tema que nos preocupó desde el principio fue la responsabilidad civil del alumnado que realizaba actividades dentro del instituto pero fuera de horas lecti-

vas. En un primer momento el AMPA consideró la posibilidad que se pudiese hacer una autorización del padre/madre conforme se hacía responsable delante de un accidente, a pesar de que nos íbamos inclinando por contratar una póliza de seguros a una empresa aseguradora.

La responsabilidad: en el momento de abrir y cerrar puertas, llaves, alarmas...

Fue fundamental la implicación del AMPA en el proyecto. Desde un principio y desde un punto de vista legal siempre tenía que estar presente una persona mayor de 18 años cuando se hiciesen las actividades. A la hora de confeccionar los horarios de las actividades la prioridad era tener una madre o un padre dispuesto a hacerse cargo de las actividades. Esta persona vigilaba la abertura y cierre de puertas, alarmas...

La limpieza de los diferentes espacios

Desde el punto de vista organizativo la limpieza del centro podía suponernos un problema si no pensábamos en este aspecto. De alguna manera las actividades y

los espacios que ocupaban eran una prioridad. Hablando con la empresa que hacía limpieza en nuestro IES llegamos a pactar un orden de limpieza de espacios compatibles con nuestra propuesta.

Cuidado del material y los espacios

Además de la madre o del padre responsable tenía que haber un alumno de la asociación responsable, que hiciera labores de coordinador general de las actividades: organizar los espacios, vigilar por el buen funcionamiento de las actividades, vigilar el correcto uso del material e instalaciones, abrir y cerrar vestuarios...

La falta de formación de los monitores

Este era un tema especialmente preocupante. Una estructura así requería unos técnicos con un mínimo de formación pero también con una sensibilización especial por el hecho de pertenecer como voluntario a una asociación y dispuestos a responsabilizarse de lo que suponía trabajar desinteresadamente a su servicio. Por un lado seleccionamos alumnos que dis-

■ FIGURA 2. Propuesta de actividades (abril, mayo y junio de 2000).

	LUNES	MARTES	MIÉRCOLES	JUEVES	VIERNES
De 12:45 a 13:45			Liga interna (fútbol-sala y baloncesto) Taller de Juegos expresivos		
De 13:45 a 14:30			Liga interna (fútbol y baloncesto) Taller de Juegos expresivos		
De 17:15 a 18:15	Escuela polideportiva (Voleibol, balonmano, tenis de mesa, hockey...) (2 monitores)	Aeróbic/Funky y Jazz (rotación), Patines en línea Malabares	Escuela polideportiva (Voleibol, balonmano, tenis de mesa, hockey...) (2 monitores)	Aeróbic/Funky y Jazz (rotación) Patines en línea, Malabares	
De 18:30 a 19:30	Internet 1	Internet 2	Internet 1	Internet 2	

ponían de una titulación concreta (dentro o fuera de la asociación que estuvieran dispuestos a colaborar) y por otra les ofrecíamos la posibilidad de formarse. En este sentido una parte del presupuesto de la asociación estaba pensado para cubrir parcial o totalmente cursos de formación a los que se pudieran inscribir los monitores colaboradores. Durante esta primera experiencia dos alumnas realizaron un curso de aeróbic subvencionado por la propia asociación.

La falta de continuidad del modelo

Puede que estemos ante uno de los puntos más delicados del modelo. Todos sabemos que proyectos como éste dependen mucho de las personas que están al frente de ellos. Pero también sabemos que en este caso las personas, sobre todo los alumnos y las madres o padres de los propios alumnos, no siempre estarán en el IES. Un día u otro marcharán. Para poder resolver esta problemática pensamos que la Junta Directiva se renovase anualmente, con representación de todos los niveles a partir del 2.º ciclo. De esta manera, a medida que van saliendo alumnos porque acaban 2.º de bachillerato, entran nuevos a partir de 3.º de ESO y, de esta manera continúa la renovación. La experiencia, también, nos dice que los alumnos cuando llegan a 1.º y sobre todo en 2.º de bachillerato tienen mucho trabajo lectivo que imposibilita que puedan dedicar demasiadas horas a la Asociación.

A medio y largo plazo y siendo muy ambiciosos, la idea que permitiría una continuidad prácticamente asegurada sería que alumnos que han dejado el instituto, como ex-alumnos tuvieran la oportunidad de continuar colaborando con la Asociación. Todo un reto de futuro.

Valoración de la experiencia

Todos los que de una manera u otra estamos ligados al mundo de la enseñanza sabemos que la educación no pasa por uno

de sus mejores momentos. Todo son críticas (a la LOGSE, a la Ley de Calidad de futura implantación, al profesorado, a los equipos directivos...) y desde todos los ámbitos de la comunidad educativa: padres y madres, profesores, alumnado... Puede que el discurso más de moda sea aquel que dice que el alumnado no tiene interés por nada, que no tiene iniciativas, que no quiere participar en nada relacionado con el instituto, que no es responsable. El IES Montmeló no es un instituto "ideal". Alguien puede pensar que la experiencia se ha realizado en un marco idílico, con alumnos brillantes... Es un centro muy normal donde hay alumnos con bajo rendimiento académico, alumnos que no quieren serlo pero que se ven obligados hasta los dieciséis años y que en algunos casos generan conflictos... También nos encontramos con alumnos que muestran interés por sus estudios, responsables, participativos... Precisamente como profesor pienso que esta experiencia ha sido la más enriquecedora de mi trayectoria profesional porque he podido constatar que con dedicación y motivación puedes extraer todo el potencial que lleva dentro el alumnado. Ellos han sido, son y serán los grandes protagonistas de esta maravillosa aventura pedagógica. Puede que experiencias de ese tipo hagan posible colaborar en la adquisición de las famosas competencias básicas de las que tanto habla la administración educativa. Puede que la Educación Física pueda contribuir más de lo que los políticos creen. Éste es un buen ejemplo.

"Si pensamos cómo era la vida en el centro antes y después de la creación de la Asociación de Alumnos podremos hablar de lo que ésta significa para el IES Montmeló.

Así, observamos cómo la permanencia de los alumnos se alarga en el tiempo, los vemos cómo al acabar las clases, de forma autónoma, organizan actividades para los otros compañeros, llenan el espacio con anuncios, convocatorias y reuniones. Piden, ofrecen y colaboran. Es un

rugir de risas, nervios y sobre todo de satisfacciones.

La creación de un espacio real de comunicación entre el alumnado y la institución permite la canalización de inquietudes, promueve la cooperación, incentiva la participación en las diversas actividades que se realizan a lo largo del curso y fomenta la estima por el centro haciendo suyo el día a día." (Mª Eugènia Anta i Ten, directora del IES Montmeló)

Bibliografía

- Ayuntamiento de Barcelona (1998). Una escola més esportiva i un esport més educatiu. En *Conclusions del Congrés de l'Esport i l'Educació física en edat escolar a la ciutat de Barcelona*, Barcelona: Institut d'Educació i Direcció d'Esports, Ajuntament de Barcelona.
- Funes, J. (1999). El desarrollo evolutivo de los chicos y las chicas. En *Cuadernos de Pedagogía*, (282), pp. 14-18.
- Gelabert, I.; González C. y González, M. (1995). Planificación, Organización y ejecución de una fiesta recreativa. En *Apunts. Educación física y Deportes* (40), pp. 39-44.
- Gimeno Sacristán, J. (1996): *La transición a la educación secundaria*. Madrid: Ediciones Morata.
- González, C. (1999). El pas de l'Educació Primària a l'Educació Secundària Obligatoria: un motiu de canvi en la relació del jove amb l'esport? *Programa de Doctorat bienni 97-99*, INEFC-Barcelona, (septiembre).
- Knop, M. de, y otros (eds.) (1996). *Worldwide trends in youth sport*, Campaign, Human Kinetics Publishers.
- Puig, N. i Zaragoza, A. (1990). *Oci, esport i societat*, Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias (PPU).
- Puig, N. (1996). *Jóvenes y deporte*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaría General del Deporte.
- San Fabián Maroto, J. L. (1999). La escolaridad obligatoria: transiciones y tradiciones. En *Cuadernos de Pedagogía*, (282), pp. 25-30.
- Sisjord, M., y Van Reusel, B. (eds.) (1997): *Youth and Sport*. Monográfico de la *International Review for the Sociology of Sport*, 34/2.
- Waddell, M. (1998). *Comprendiendo a tu hijo de 12-14 años*. Barcelona: Paidós.

**ANEXO:****Dossier normativo que hace referencia a la organización de las actividades extraescolares****Definición de conceptos clave:***1. Actividades complementarias*

Son actividades que se realizan en el marco del horario escolar, están organizadas por los centros educativos de acuerdo con su proyecto educativo. Son diferentes de las actividades lectivas (LOPEGC 1995 de participación, evaluación y gobierno de los centros).

2. Actividades extraescolares

Encaminadas a potenciar la apertura del centro en su entorno y a procurar la formación integral del alumnado en aspectos referidos a la ampliación de su horizonte cultural, la preocupación por su inserción en la sociedad o el uso del tiempo libre. Están fuera del horario lectivo, voluntarias para el alumnado y buscarán la implicación activa de toda la comunidad educativa.

LODE (1985). Ley Orgánica de Derecho a la Educación**Artículo 7.2., b)**

“Las asociaciones de alumnos asumirán, entre otras, las siguientes funciones...

b) Colaborar en la labor educativa de los centros y en las actividades complementarias y extraescolares de los mismos”

Artículo 57, h)

“El Consejo Escolar tendrá la función de participar en la aplicación de la línea pedagógica global del Centro y fijar las directrices para las actividades extraescolares”.

LOGSE (1990). Ley de Ordenación General del Sistema Educativo**Artículo 57.5**

“Las administraciones locales podrán colaborar con los centros educativos para impulsar las actividades extraescolares y promover la relación entre la programación de los centros y el entorno socioeconómico en que éstas desarrollan su labor”

ROC (1996) Reglamento Orgánico de los Institutos de Secundaria**Artículo 6. Del uso del centro**

- 6.1. El Departament d'Ensenyament o, en su caso, la Administración titular vela por el uso social de los edificios e instalaciones de los institutos de educación secundaria fuera del horario escolar, de acuerdo con la normativa vigente.
- 6.2. Las asociaciones de padres de alumnos pueden realizar en los institutos de educación secundaria sus actividades y programas de formación, de la manera que esté establecida en la normativa vigente.
- 6.3. Los institutos de educación secundaria fomentarán la utilización de sus instalaciones. Los ingresos que se obtienen son aplicados a los gastos de funcionamiento del centro y deben dar, como mínimo, cobertura a todo el gasto generado.
- 6.4. En todo caso, debe garantizarse el desarrollo normal de las actividades del Instituto.

Artículo 11. La programación general del instituto

11.1. La programación general del centro incluye los aspectos siguientes:

- d) La programación anual de las actividades extraescolares.



ANEXO
(Continuación.)**Artículo 34.** *El consejo Escolar del centro*

34.2. Son competencias del consejo escolar

- i) Elaborar las directrices para la programación y el desarrollo de las actividades extraescolares y servicios, y si es necesario, con la colaboración de las asociaciones de padres de alumnos. Aprobar la programación y evaluar su ejecución.
- l) Establecer los criterios sobre la participación del centro en actividades culturales, deportivas y recreativas, así como en aquellas acciones asistenciales a las que el centro pueda prestar su colaboración, escuchadas las asociaciones de padres y las asociaciones de alumnos.
- n) Promover la optimización del uso de las instalaciones y material escolar, y su renovación, así como velar por su conservación.

Artículo 46. *El coordinador de actividades y servicios escolares*

46.1. Corresponde al coordinador de actividades y servicios escolares la coordinación general de las actividades escolares complementarias y de las actividades extraescolares del centro y, en su caso, de la residencia, bajo la dependencia del jefe de estudios.

46.2. En particular, son funciones del coordinador de actividades y servicios escolares:

- c) Elaborar la programación anual de las actividades extraescolares.
- d) Dar a conocer a los alumnos la información relativa a las actividades escolares complementarias y a las actividades extraescolares.
- g) Distribuir los recursos económicos destinados por el presupuesto del centro entre las actividades escolares complementarias y las actividades extraescolares.

Un model d'autogestió de les activitats extraescolars en un centre d'educació secundària

■ **CARLES GONZÁLEZ ARÉVALO**

Llicenciat en Educació Física i Esports.
Professor de l'INEFC-Barcelona

■ *Paraules clau*

Transició educativa, Associació d'alumnes, autogestió, Activitats esportives, Centre de secundària obligatòria, Model esportiu extraescolar

Resum

Aquest article és un exemple de fins a quin punt el propi alumnat d'un centre de secundària es pot involucrar en un projecte de creació i dinamització d'una associació d'alumnes. Els resultats d'una investigació on es demostra la disminució de la participació de l'alumnat en activitats esportives fora de l'horari lectiu fa replantejar-nos una opció de model esportiu extraescolar que afavoreixi la participació de l'alumnat en la gestió i organització de les activitats dins l'entorn escolar, però fora de les hores lectives. Un ambiciós projecte que ha donat els seus fruits i que a més, pretén obrir una via de continuïtat per a tot l'alumnat entre l'Educació Física escolar i els clubs esportius, gimnasos o entitats que ofereixen pràctica esportiva en edat escolar fora de l'escola.

Introducció

Aquesta experiència arrenca el curs 99-00 però, tot plegat va començar un temps abans i a partir de tres moments diferenciats, però íntimament relacionats. El primer arran d'un treball d'investigació al voltant de la pràctica esportiva dels joves de 12 anys en horari extraescolar en passar de Primària a Secundària. El "Congrés de l'Esport i l'Educació Física en edat escolar a la ciutat de Barcelona" que es va celebrar el 1998 va ser un segon punt de partida. Algunes de les conclusions a què es va arribar donaven una possible sortida als joves com a gestors de la seva pròpia activitat. Tot això, juntament amb altres experiències, com ara la realització de crèdits variables a l'ESO, que donaven protagonisme als alumnes, organitzant i autogestionant activitats lúdiques i esportives van ser els trets de sortida d'aquesta apassionant aventura que volem compartir amb tots vosaltres.

Així doncs, hem dividit l'article en quatre parts: les tres primeres constitueixen els tres punts de partida assenyalats i la quarta l'experiència desenvolupada, que va consistir en el disseny d'un model d'autogestió de les activitats extraescolars d'un centre de secundària per part del mateix alumnat.

Abstract

This article proves to which extent the students of a secondary education school can create and get involved into a Students Association. It's the result of an investigation that shows that the decrease of the students' participation in sports activities after school makes rise again the subject of a sports option after school, that favors the participation of the students in the management and organization of the activities, within the school environment, but after the class schedule. It is an ambitious project that has proved to be fruitful and that, moreover, tries to open continuity to the whole body of students in Physical Education at schools, sport clubs, gyms or other entities which offer sport activities to young students outside the environment of their own school.

Key words

Educative transition, Students' Association, Self management, Sport activities, Center of secondary compulsory education, After-school sports pattern

Punt de partida 1: "El pas de l'educació primària a l'educació secundària obligatòria: un motiu de canvi en la relació del jove amb l'esport?" (C. González, 1999)

Aquest projecte d'investigació neix a partir de dues consideracions: una constatació i una inquietud professional. La constatació és una situació real: l'Ajuntament de Montmeló (municipi en el qual es va desenvolupar l'experiència) assegura des de fa uns anys que el nombre de nois i noies que practiquen esport en horari extraescolar (tant a les escoles com als clubs, i a les instal·lacions municipals) ha baixat considerablement, sobretot a partir dels 12 anys. Els tècnics de l'Ajuntament comenten que si bé abans el "trencament" amb l'esport extraescolar es produïa als 14 anys, ara aquest tall es produeix als 12 anys, coincidint amb la incorporació d'aquests alumnes a l'Educació Secundària Obligatòria.

Aquest fenomen és generalitzable al conjunt del comportament esportiu dels joves (De M. Knop, 1996; N. Puig, 1996; M. Sisjord, i B. Van Reusel, 1997).



A partir d'aquesta constatació, sorgeix la inquietud professional: donar resposta a aquesta preocupació, conèixer-ne les causes i posar-hi remei, tot afavorint que la majoria de joves s'interessin per la pràctica d'activitat física fora del marc obligatori de l'institut.

"D'altra banda, cal destacar que la hipòtesi de la investigació es basa en el fet que la pràctica esportiva juvenil està molt relacionada amb el procés de socialització dels seus protagonistes; no l'hem de considerar com un fet aïllat, sinó profundament lligat als esdeveniments que marquen la transició de la infància a la vida adulta" (N. Puig i M. Masnou, 1990, p. 219).

Aquesta cita descriu perfectament els components del nostre marc teòric: La pràctica esportiva juvenil (marcada pel propi itinerari esportiu de cada jove) es troba molt lligada amb el procés de socialització dels seus protagonistes (Puig i Zaragoza, 1990); no l'hem de considerar com un fet aïllat, sinó profundament lligat a les transformacions que produeix una transició educativa molt important: el pas de l'educació primària a la secundària. O dit d'una altra manera, el pas de l'edat infantil a l'adolescència.

La transició educativa com a clau interpretativa dels comportaments

En general, s'entén per "transició" un canvi caracteritzat per una notòria discontinuïtat respecte del passat.

Transitar suposa passar d'una etapa a una altra, fer-se gran, diferent, canviar d'estatus, tenir altres exigències, noves il·lusions, noves perspectives... Es tracta d'un estat insegur enmig de dues seguretats: en canviar d'etapa se senten una mica sols, insegurs, estranys... encara que sigui provisionalment, fins que aconsegueixen adaptar-se a la nova situació.

La coincidència del final i l'inici d'una etapa evolutiva (el pas de l'etapa infantil a l'etapa adolescent) amb el final i el principi d'una etapa de caràcter educatiu (el pas de l'etapa de Primària a l'etapa de Secundària) es converteix en una transició especialment delicada perquè se sumen

massa components de canvi alhora (Funes, 1999, p. 14-18).

"El alumno, cuando pasa a un centro de Secundaria, cambia no sólo de contenidos, asignaturas o profesores, sino también de sistemas de reglas, usos, costumbres y relaciones" (San Fabián Maroto, 1999, p. 25).

A continuació us trobareu una llista dels canvis que són viscuts pels mateixos alumnes amb el trànsit de Primària a Secundària als dotze anys.

- Accés a l'ensenyament secundari obligatori (1r d'ESO). Amb el pas de Primària a Secundària als 12 anys s'acceleren una sèrie de situacions que abans, amb el sistema educatiu anterior, es vivien als 14 anys, coincidint amb 8è d'EGB, és a dir, en un moment més avançat del procés de socialització.
- Es produeix un canvi de centre. Hi ha pocs centres que tinguin la Primària i la Secundària en un mateix edifici. Les excepcions responen a models d'escoles privades, normalment històriques religioses.

"El funcionamiento, la cultura, institucional y la organización de los institutos se encuentran excesivamente distantes del mundo escolar de Primaria; y el hecho de cursar Primaria y Secundaria Obligatoria en el misma escuela es un factor que facilita el éxito, al menos académico, de algunos alumnos" (Funes, 1999, p. 18).

- Passen d'un ensenyament organitzat d'una manera més generalista, centrat en l'alumne, a un ensenyament més especialitzat, centrat en l'assignatura: el més important són els continguts curriculars, el programa, el llibre de text... (San Fabián Maroto, 1999, p. 25-30).
- Canvi en el rol a l'escola: passen de ser els "més grans" de Primària a ser els "més petits" de Secundària (han de convida en el mateix edifici amb companys de fins a 18 anys). Alguns alumnes esperen el canvi amb il·lusió (estan avorrits de l'escola primària) però per a

d'altres suposa un trauma passar a "l'escola dels grans".

- Els pares tenen molt menys contacte diari amb l'escola secundària que amb l'escola primària.

"Para los padres, los profesores de secundaria suelen tener nombres pero no caras" (Waddell, 1994, p. 37).

- Els pares acostumen a implicar-se en l'organització d'activitats extraescolars a Primària mitjançant les AMPAS. Quan els seus fills accedeixen a Secundària, es deslliguen de la gestió de les activitats extraescolars.
- Necessitat de prendre decisions sobre la pròpia formació: és la primera vegada que els alumnes han de decidir part del seu currículum. Fins ara el currículum dels alumnes era un aspecte totalment tancat per l'administració. Amb la inclusió dels anomenats "crèdits variables" (part variable del currículum oficial) el jovent de 12 anys comença a decidir per sí mateix, amb l'ajut de la família i del suport de l'acció tutorial, segons els seus interessos i necessitats.
- Canvis en la relació professorat-alumnat: en l'etapa de Primària els alumnes acostumen a tenir un "mestre generalista" que els dóna la majoria de les assignatures (tot i que n'hi ha algunes, poques, que són impartides pels mestres especialistes) i atén a un grup específic d'alumnes. Això suposa una metodologia d'ensenyament, una forma de comportament, una personalitat, unes "manies" determinades... Ara, a Secundària, tindran un professor per assignatura. Deu professors diferents amb deu "històries" diferents. Es tracta del pas d'una relació més familiar a una altra en la qual el contacte és més distant. Adaptar-se a aquesta nova forma de funcionar no resulta gens fàcil amb 12 anys (abans aquest fet s'esdevenia als 14 anys).
- L'organització de l'escola primària convida al control (mestres, pares...); en canvi, a l'institut és fàcil deixar-se arrossegar per un aparent "descontrol". Amb el pas a secundària augmenta el

grau de llibertat de l'alumne, d'alguna manera, guanya independència. Potser aquesta nova situació demana més ordre a nivell intern (menys mobilitat a l'aula i per tant més control de moviments), però deixa més llibertat a l'exterior (Gimeno Sacristan, 1996, p. 95-101) L'alumne no se sent tant "pressionat" pel mestre o pels pares... fins i tot pot arribar a passar desapercebut. Un detall que crida l'atenció són determinats hàbits d'ordre i disciplina que porten de l'escola i que acaben desapareixent de l'institut a les poques setmanes. Per exemple, tenen el costum de posar les cadires al damunt de les taules quan acaben les classes, llencen els papers a les papereres, aixequen la mà per parlar, controlen l'esborrador i el guix...

A l'institut no tenen "sentiment d'aula". Ja no és la seva aula. No viuen aquest espai com a propi. És un espai de pas que, a més, és compartit amb altres grups que van a fer alguna altra assignatura.

- A més hi ha grups d'alumnes que han de fer front a una "doble transició": ens estem referint als alumnes en desavantatge sociocultural. Alguns centres reben alumnes que han de superar obstacles afegits: una llengua diferent de la materna, una cultura diferent, problemes familiars, econòmics...

Amb el rerefons dels canvis que hem assenyalat sobre els joves de 12 anys i que afecten llur socialització, serà més fàcil d'entendre els seus comportaments esportius.

Resultats de la investigació

En aquest apartat us farem un resum de les conclusions més importants a les quals vam arribar en finalitzar l'estudi i que marquen una línia d'actuació posterior.

- L'anàlisi de les entrevistes realitzades demostren que la transició educativa que suposa passar de 6è de primària a 1r d'ESO és viscuda com a traumàtica. L'organització de l'escola primària, la relació de l'alumne amb els

mestres i els temors transmesos pels més grans són aspectes que fan que l'alumnat es faci una idea del salt a secundària com d'un "salt al buit", amb desconcert, desconfiança i, fins i tot, por a la incertesa. Podem afirmar que els alumnes que passen a secundària amb només 12 anys estan en un moment delicat del seu procés de socialització i afronten el canvi amb més dificultats.

- Saltar a un nivell acadèmic superior provoca que gran part de l'alumnat hagi d'interrompre el seu itinerari esportiu (Puig, 1996) per l'increment de la dificultat i per la sensació que hi ha un major grau d'exigència i, per tant, que calen més hores de dedicació al treball acadèmic.

Una dada important és que tots els alumnes entrevistats han practicat activitats esportives en algun moment de la seva vida. Els qui no practiquen esport en l'actualitat es van deslligar en passar a secundària. En canvi, els qui actualment realitzen pràctica esportiva han continuat practicant l'esport de sempre malgrat el canvi d'etapa.

- La competició es converteix, una vegada més, en el "leitmotiv" de la pràctica esportiva dels joves: manifesten que els agrada competir, parlen de moments bons i dolents en la competició, alguns van deixar altres activitats esportives perquè no competien... Pel que fa als qui porten practicant un esport des de petits, estan federats i tenen un cert nivell de pràctica, el pas a secundària no ha afectat aquesta activitat i no es plantegen deixar de practicar-lo

Els joves que no són gaire hàbils en la pràctica esportiva, que sovint són rebutjats pels entrenadors, que tenen gairebé tancades les possibilitats de practicar un esport competitiu (a Montmeló l'oferta es troba restringida al futbol o al bàsquet) i que practiquen esport per ocupar el seu temps lliure, tendeixen a deixar la pràctica esportiva en passar a secundària.

Sembla ser que el simple fet de practicar activitat física per passar-ho bé, per ocupar el temps de lleure o

per mantenir un estat de salut, no és suficient perquè els joves puguin gaudir dels beneficis de la pràctica esportiva.

Punt de partida 2: Congrés de l'Esport i l'Educació Física en edat escolar a la ciutat de Barcelona, 1998

Amb el lema "Imagina una escola més esportiva i un esport més educatiu", es van definir els objectius del Congrés de l'Esport i l'Educació Física en edat escolar a la ciutat de Barcelona en tres grans blocs:

- Situació actual de l'EF i l'esport en edat escolar a la ciutat de Barcelona.
- Potenciar el debat ciutadà entorn del tema de l'esport en edat escolar.
- Establir eixos estratègics i les línies d'actuació, encaminats a fomentar els valors educatius de l'esport.

Línies d'actuació

- "Donar a l'alumnat el poder d'actuar: passar de l'esport per a ells i per elles a l'esport amb ells i amb elles. Afavorir els processos de participació de l'alumnat en la presa de decisions i en totes les funcions de l'organització. Tots han de ser membres actius i els joves i les joves han de ser, a més, protagonistes en la construcció de l'associació esportiva en el centre escolar propi. De consumidors de l'esport, els esportistes esdevenen aprenents de la responsabilitat col·lectiva, de l'exercici de la llibertat i de l'autoorganització democràtica: ciutadans actius i responsables. L'esport escolar esdevé un espai nou de relació entre professorat i alumnat i de nous vincles entre joves i adults"

Propostes

- "Que el professorat d'educació física orienti, coordini i impulsi l'activitat física extraescolar i, en el cas concret de l'ESO, fomenti la creació d'associacions esportives del mateix alumnat que facilitin l'autoorganització".

- “Instituir un procés de constitució d’associacions esportives d’alumnes als centres de secundària. Establir una xarxa de coordinació de ciutat entre tots els alumnes de secundària. Cal preveure la participació d’exalumnes en aquestes organitzacions, que també poden preveure activitats culturals de lleure”.

Punt de partida 3: Les primeres passes cap a l'autogestió d'activitats esportives

Una sèrie de petites experiències d'autogestió d'activitats ens van animar a pensar que seria possible confiar en els joves i que, ben orientats i sobretot motivats, són capaços de fer moltes coses.

La més rica va ser la proposta d'un crèdit variable (currículum optatiu) de l'àrea d'Educació Física titulat “Planificació, Organització i execució d'una festa recreativa” (I. Gelabert; C. González i M. González, 1995), on els alumnes que escollien aquest crèdit organitzaven una festa recreativa per a tota la resta de companys del centre un dia concret. L'èxit de la proposta va adquirir tal dimensió que a partir de la primera edició es va “institucionalitzar” el dia de la festa recreativa, a final de curs, i va esdevenir des d'aleshores un dia lectiu de caire festiu. A l'IES Montmeló aquest crèdit va per la cinquena edició i els resultats han estat molt favorables.

Una experiència innovadora: Un model d'autogestió de les activitats extraescolars per alumnes de secundària

A partir dels tres punts de partida assenyalats anteriorment, l'IES Montmeló es planteja una opció que pretén donar resposta a les línies d'actuació i conclusions

del Congrés que s'han esmentat en el seccion apartat d'aquest article.

Objectius generals

1. Crear l'Associació d'Alumnes de l'IES Montmeló.
2. Fomentar l'associacionisme entre els joves.
3. Dissenyar una oferta complementària d'activitats extraescolars per a la comunitat escolar (esportives i/o culturals).
4. Facilitar l'accés a la pràctica d'activitats extraescolars a tots els joves de Montmeló, sobretot en la vessant lúdica i de salut.
5. Garantir una certa continuïtat entre l'oferta d'activitats de les escoles de Primària i les de l'IES.

Què es va fer?

Aquestes són les passes que vam seguir per posar en funcionament l'Associació d'Alumnes de l'IES Montmeló:

1. Fer un recull normatiu¹ que d'alguna manera ens donés el suport legal necessari per continuar endavant amb el projecte. Es van extreure tots els articles que feien referència a les associacions d'alumnes des de la LODE de dret a l'educació (1985) fins a la LOGSE d'ordenació general del sistema educatiu (1990), passant pel ROC (reglament orgànic dels centres de secundària) de 1996.

Un altre punt de referència important és la llei 7/1997, de 18 de juny, d'associacions (DOGC núm 2423) i el decret 197/1987, de 19 de maig, d'associacions d'alumnes.

2. Rebre assessorament (fiscal, comptable, jurídic, publicacions...).

Hi ha entitats que s'encarreguen d'assessorar associacions i que ens poden ajudar a gestionar la nostra associació. En el nostre cas, ens vam adreçar a aquestes dues entitats, que disposen d'un servei gratuït d'assessoria legal, jurídica, econòmica... a disposició dels joves:

- Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona.²
- Centre d'informació i serveis a l'estudiant de Catalunya (CISEC).³

3. Fundar legalment l'associació d'alumnes:

S'havia d'escollir una Junta Directiva d'entre els alumnes interessats a formar-ne part i es va aixecar l'acta fundacional de l'associació (cal la signatura de tres persones adultes). En aquest sentit, la implicació de l'AMPA va ser total, perquè els alumnes eren menors de 18 anys i legalment necessitàvem la signatura de tres persones adultes.

Un cop fundada l'associació només calia aprovar-ne els estatuts. Aquí teniu un quadre resum amb els aspectes més destacables (vegeu figura 1).

- FIGURA 1.
Resum dels estatuts d'una associació d'alumnes.

Fundació

- Mínim 3 persones majors d'edat
- S'escull la JUNTA DIRECTIVA

Socis

- Alumnes matriculats: establir una quota
- Drets i deures
- Condiició i pèrdua de la condició de soci

Òrgans de govern

1. Assemblea general de socis:
 - Ordinària: mínim un cop l'any
 - Extraordinària: proposada per la Junta Directiva o bé pel 10 % dels socis.
2. Junta directiva (per a 2 persones)
 - Fins a 8 persones
 - Reunió una vegada al mes
3. Òrgan gestor
 - La Junta designa l'Òrgan Gestor: compost per 3 persones majors d'edat.
 - Supleixen els òrgans rectors.
 - Vetlla per la correcta gestió econòmica.

Mitjans Econòmics

- Quotes obligatòries.
- Aportacions voluntàries.
- Subvencions.

¹ Al final de l'article pot trobar-se aquest recull normatiu útil per a garantir la viabilitat del projecte.

² Es pot visitar el Casal a aquesta pàgina web: <http://www.casalbcn.info/casal/ct/index.htm>

³ Es pot visitar el Centre d'Informació a aquesta pàgina web: <http://www.cisec.org/>

4. Establir lligams de col·laboració amb totes les entitats de Montmeló.

Una altra qüestió a resoldre era parlar amb les entitats del poble per donar-nos a conèixer i establir possibles relacions i convenis amb l'Ajuntament, les escoles de Primària, l'AMPA de l'IES, la Direcció de l'IES... (cessió d'instal·lacions, personal...).

5. Passar una enquesta sobre els hàbits de la pràctica esportiva dels alumnes de l'IES.

Els mateixos alumnes que van formar part d'aquella primera Junta Directiva van elaborar una enquesta per intentar conèixer la repercussió que podia tenir la iniciativa i sobretot saber quin tipus d'activitats es podien oferir. La resposta va ser esperançadora: van contestar un total de 400 alumnes. Podríem destacar, com a conclusió significativa, l'alt grau d'acceptació de la proposta, atès que molts alumnes van manifestar la seva intenció de pertànyer a l'associació.

6. Dissenyar una oferta d'activitats extra-lectives a la comunitat escolar.

Tenint en compte les propostes recollides en l'enquesta i essent conscients que la nostra oferta havia de ser complementària a la que es feia al poble, vam fer una primera proposta de possibles activitats a realitzar. En aquest sentit, cal fer una reflexió prèvia. Una de les activitats que més èxit va tenir a les enquestes va ser la possibilitat que l'IES pogués participar en alguna competició externa contra altres instituts. Tot i ser així, vam considerar que portar a terme aquesta activitat suposava un problema organitzatiu important, car l'enfrontament amb altres instituts suposava desplaçaments fora del poble, obertura del centre en dissabtes... Vam pensar que no calia ser massa ambiciosos en aquesta primera fase.

Amb quines instal·lacions comptàvem?

Gràcies a la col·laboració i les facilitats de la direcció del centre, vam tenir a la nostra disposició les instal·lacions de l'IES: vestidors, poliesportiu i pistes exteriors, biblioteca, aules d'informàtica, cantina, aula d'idiomes...

A més, vam demanar a la direcció un espai físic com a espai de treball de l'Associació. Es va habilitar una aula com a local de l'Associació d'Alumnes a l'IES amb un petit mobiliari per guardar documentació i material divers.

A més, fruit de les excel·lents relacions amb l'ajuntament, vam tenir la possibilitat d'utilitzar algunes de les seves instal·lacions per a les nostres activitats.

Proposta d'activitats esportives

- Activitats no competitives:
 - ◆ Es va fer una activitat poliesportiva que permetés practicar en situació real i amb un component més lúdic, tot allò que es treballa des de l'àrea d'Educació Física.
 - ◆ També es va posar en marxa una activitat de patins en línia i *skate*.
 - ◆ Una activitat amb molt d'èxit va ser una combinació de modalitats esportives amb suport musical: concretament aeròbic i *funky*.
 - ◆ Lligues internes interclasses o inter-cursos d'un o més esports en la franja dels dimecres al migdia, aprofitant que les classes finalitzaven a les 12.30 hores.
 - ◆ Activitats puntuals: organització de diades de l'esport (fi de trimestre, fi de curs, torneigs de 3x3 ...).

Activitats culturals

- Organització d'un taller d'iniciació a la dramatització i un taller d'informàtica centrat en l'ús d'Internet
- Organització de concursos de dibuix, literaris...
- Organització de xerrades, conferències, debats...
- Dinamització d'un espai propi de l'associació dins la revista de l'institut.
- Obertura de la biblioteca a l'hora del pati i també en horari no lectiu.
- Col·laboració amb la tutoria d'activitats complementàries en dies de caire festiu, tan assenyalats com "el dia de Castanyada", Nadal, Carnestoltes, Sant Jordi, les activitats esportives de l'últi-

ma setmana de curs, la festa recreativa del crèdit variable de 4t d'ESO...

- Col·laboració en l'organització dels viatges de fi de curs.
- Col·laboració amb actes organitzats per l'ajuntament: "Trobada d'entitats a favor de la solidaritat", "Mitja marató Montmeló-Montornés", "Parc de Nadal"...
- Participació de l'associació d'alumnes en el Consell de delegats (delegats de curs i alumnes membres del Consell Escolar).

En la *figura 2* podeu trobar la temporalització de les activitats que es van posar en marxa entre els mesos d'abril, maig i juny de 2000.

Com es van aconseguir els ingressos?

Quotes

L'aspecte econòmic és un tema sempre preocupant i ens havíem de plantejar com resoldre'l. Una part important dels ingressos procedien de les famílies. D'una banda, de les quotes per ser soci de l'Associació i d'una altra de les mateixes activitats. Totes dues quotes havien de ser molt baixes, amb la intenció de cobrir les despeses mínimes de funcionament.

Ajuts

Econòmicament l'AMPA de l'IES també va ser un punt de referència. Sempre estaven darrere per ajudar-nos allà on a vegades nosaltres no podíem arribar.

L'ajuntament i la direcció de l'IES ens van proporcionar recursos materials i d'equipaments que indirectament suposen un estalvi econòmic important.

Subvencions

La Generalitat de Catalunya ofereix cada any subvencions en forma d'ajut econòmic a les associacions d'alumnes de centres no universitaris. Igualment el Consell Comarcal del Vallès Oriental també ofereix ajuts a experiències relacionades amb els joves de la comarca. En aquesta línia, el febrer de l'any 2000, aquest Consell va atorgar a l'Associació una subvenció de 50.000 pessetes (300 €) per haver donat

suport a un “projecte pedagògic o iniciati-va de millora de la qualitat de l’ensenyament, tenint l’alumne com a eix central”.

Altres

Tot i que vam pensar en la possibilitat de gestionar la Cantina (el centre té un espai dissenyat per a aquesta funció) problemes de caire organitzatiu ho van fer impossible.

Hi ha una altra font possible d’ingressos atípics, en moments puntuals o durant el curs: venda de samarretes, gorres, adhesius... que a més permeten vendre la imatge de l’Associació.

Problemes previstos

En dissenyar el model de funcionament de l’Associació vam detectar una sèrie de punts febles que vam tenir en compte i als quals calia donar una sortida viable.

L’assegurança

Un primer tema que ens va preocupar des del principi va ser la responsabilitat civil de l’alumnat que realitzava activitats dins l’institut, però fora d’hores lectives. En un

primer moment l’AMPA va considerar la possibilitat que es pogués fer una autorització del pare/mare conforme es feia responsable davant un accident, tot i que a la vegada la intenció anava cap a la possibilitat de contractar una pòlissa d’assegurances a una empresa asseguradora.

La responsabilitat: a l’hora d’obrir i tancar portes, claus, alarmes...

Va ser fonamental la implicació de l’AMPA en el projecte. Des d’un principi i des d’un punt de vista legal, sempre havia d’haver una persona més gran de 18 anys quan hi hagués activitats. A l’hora de confeccionar els horaris de les activitats, la prioritat era tenir una mare o un pare disposats a fer-se càrrec de les activitats. Aquesta persona vetllava per l’obertura i tancament de portes, alarmes...

La neteja dels diferents espais

Des del punt de vista organitzatiu la neteja del centre ens podia suposar un problema si no pensàvem en aquest aspecte. D’alguna manera les activitats i els espais que ocupaven eren una prioritat. Parlant amb

l’empresa que feia la neteja del nostre IES vam arribar a pactar un ordre de neteja d’espais compatible amb la nostra proposta

Cura del material i dels espais

A més de la mare o el pare responsable hi havia d’haver un alumne responsable de l’associació que fes tasques de coordinador general de les activitats: organitzar els espais, vetllar pel bon funcionament de les activitats, vetllar pel bon ús del material i les instal·lacions, d’obrir i tancar vestidors...

La manca de formació dels monitors

Aquest era un tema especialment preocupant. Una estructura així requeria uns tècnics amb un mínim de formació, però també una sensibilització especial vers el fet de pertànyer com a voluntari a una associació i disposats a responsabilitzar-se del que suposava treballar desinteressadament al seu servei. D’una banda, vam seleccionar alumnes que disposaven d’una titulació concreta (dins o fora de l’associació, que estiguessin disposats a col·la-

■ FIGURA 2. Proposta d’activitats (abril, maig i juny de 2000).

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
De 12:45 a 13:45			Lliga interna (futbol sala i bàsquet) Taller de Jocs Expressius		
De 13:45 a 14:30			Lliga interna (futbol i bàsquet) Taller de Jocs Expressius		
De 17:15 a 18:15	Escola poliesportiva (voleibol, handbol, tennis taula, hoquei...) (2 monitors)	Aeròbic/Funky i Jazz (rotació) Patins <i>in line</i> Malabars	Escola poliesportiva (Voleibol, Handbol, Tennis taula, Hoquei...) (2 monitors)	Aeròbic/Funky i Jazz (rotació) Patins <i>in line</i> Malabars	
De 18:30 a 19:30	Internet 1	Internet 2	Internet 1	Internet 2	

borar) i d'una altra els oferíem la possibilitat de formar-se. En aquest sentit, una part del pressupost de l'associació estava pensat per cobrir parcialment o totalment cursos de formació als quals es poguessin inscriure els monitors col·laboradors. Durant aquesta primera experiència, hi va haver dues alumnes que van realitzar un curs d'aeròbic subvencionat per la mateixa associació

La manca de continuïtat del model

Potser estem davant d'un dels punts més delicats del model. Tothom sap que projectes com aquest depenen molt de les persones que s'hi posen al davant. Però també sabem que en aquest cas les persones, sobretot els alumnes i les mares o pares dels alumnes, no sempre estaran a l'IES. Un dia o un altre se n'aniran. Per poder resoldre aquesta problemàtica vam pensar que hi hagués una renovació anyal de la Junta Directiva, amb representació de tots els nivells a partir de 2n cicle. D'aquesta manera, a mesura que van sortint alumnes perquè acaben 2n de batxillerat, n'entren de nous a partir de 3r d'ESO i, d'aquesta manera, continua la rotació. També l'experiència ens diu que els alumnes, quan arriben a 1r i sobretot, a 2n de batxillerat, tenen molta feina lectiva que impossibilita que puguin dedicar gaires hores a l'Associació.

A mitjà/llarg termini i essent molt ambiciosos, la idea que permetria una continuïtat pràcticament assegurada seria que alumnes que han deixat l'institut, com a exalumnes tinguessin l'oportunitat de continuar col·laborant amb l'Associació. Tot un repte de futur.

Valoració de l'experiència

Tots els qui d'una manera o una altra estem lligats al món de l'ensenyament sabem que l'educació no passa per un dels

seus millors moments. Tot són crítiques (a la LOGSE, a la Llei de Qualitat de futura implantació, al professorat, als equips directius...) i des de tots els àmbits de la comunitat educativa: pares i mares, professorat, alumnat...

Potser un dels discursos més de moda és el que diu que l'alumnat no té interès per res, que no té iniciatives, que no vol participar en res relacionat amb l'institut, que no és responsable...

L'IES Montmeló no és un institut "ideal". Algú pot pensar que l'experiència ha estat realitzada en un marc idíl·lic, amb alumnes brillants... És un centre molt normal, on hi ha alumnes amb baix rendiment acadèmic, alumnes que no volen ser-hi, però s'hi veuen obligats fins als setze anys i que, en alguns casos, generen conflictes... Tanmateix, ens trobem amb alumnes que mostren interès pels seus estudis, responsables, participatius...

Precisament com a professor penso que aquesta experiència ha estat la més enriquidora de la meua trajectòria professional, perquè he pogut constatar que amb dedicació i motivació pots extreure tot el potencial que porta dins l'alumnat. Ells han estat, són i seran els grans protagonistes d'aquesta meravellosa aventura pedagògica. Potser experiències d'aquest tipus fan possible col·laborar en l'adquisició de les famoses competències bàsiques de què tant parla l'administració educativa. Potser l'Educació Física pot contribuir-hi més del que els polítics creuen. Aquest és un bon exemple.

"Si pensem com era la vida al centre abans i després de la creació de L'AA podem parlar del que aquesta significa per l'IES Montmeló.

Així observem com la permanència dels alumnes s'allarga en el temps, els veiem com en acabar les classes, de forma autònoma, organitzen activitats pels altres companys, omplen l'espai amb anuncis, convocatòries i reunions. Demanen, ofereixen i col·laboren. És un brogir de rialles, nervis i sobretot de satisfaccions.

La creació d'un espai real de comunicació entre l'alumnat i la institució permet la canalització d'inquietuds, promou la cooperació, incentiva la participació en les diverses activitats que es realitzen al llarg del curs i fomenta l'estimació del centre fent seu el dia a dia." (M. Eugènia Anta i Ten, directora de l'IES Montmeló)

Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona (1998): Una escola més esportiva i un esport més educatiu. En *Conclusions del Congrés de l'Esport i l'Educació física en edat escolar a la ciutat de Barcelona*, Barcelona: Institut d'Educació i Direcció d'Esports, Ajuntament de Barcelona
- Funes, J. (1999): El desarrollo evolutivo de los chicos y las chicas. A *Cuadernos de Pedagogía*, (282), p. 14-18
- Gelabert, I.; González C. i González, M. (1995): Planificación, Organización y ejecución de una fiesta recreativa. A *Puntos Educación física y Deportes* (40), p. 39-44
- Gimeno Sacristán, J. (1996): *La transición a la educación secundaria*. Madrid: Ediciones Morata.
- González, C. (1999): El pas de l'Educació Primària a l'Educació Secundària Obligatoria: un motiu de canvi en la relació del jove amb l'esport? *Programa de Doctorat bienni 97-99*, INEFC-Barcelona, (setembre).
- Knop, M. de, i altres (eds.) (1996): *Worldwide trends in youth sport*, Campaign, Human Kinetics Publishers.
- Puig, N. i Zaragoza, A. (1990): *Oci, esport i societat*, Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias (PPU).
- Puig, N. (1996): *Jóvenes y deporte*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria General del Deporte.
- San Fabián Maroto, J. L. (1999): La escolaridad obligatoria: transiciones y tradiciones. En *Cuadernos de Pedagogía*, (282), p. 25-30.
- Sisjord, M., y Van Reusel, B. (eds.) (1997): Youth and Sport. Monográfico de la *International Review for the Sociology of Sport*, 34/2.
- Waddell, M. (1998): *Comprendiendo a tu hijo de 12-14 años*. Barcelona: Paidós.

**ANNEX:****Recull normatiu que fa referència a l'organització de les activitats extraescolars****Definició de conceptes clau:***1. Activitats complementàries*

Són activitats que es realitzen en el marc de l'horari escolar, estan organitzades pels centres educatius d'acord amb el seu projecte educatiu. Són diferents de les activitats lectives (LOPEGC, 1995 de Participación, evaluación y gobierno de los centros).

2. Activitats extraescolars

Encaminades a potenciar l'obertura del centre al seu entorn i a procurar la formació integral de l'alumnat en aspectes referits a l'ampliació del seu horitzó cultural, la preocupació per la seva inserció en la societat o l'ús del temps lliure. Són fora de l'horari lectiu, voluntàries per a l'alumnat i busquen la implicació activa de tota la comunitat educativa.

LODE (1985). Ley Orgánica de Derecho a la Educación**Artículo 7.2., b)**

“Las asociaciones de alumnos asumirán, entre otras, las siguientes funciones...”

b) Colaborar en la labor educativa de los centros y en las actividades complementarias y extraescolares de los mismos”

Artículo 57, h)

“El Consejo Escolar tendrá la función de participar en la aplicación de la línea pedagógica global del Centro y fijar las directrices para las actividades extraescolares”

LOGSE (1990). Ley de Ordenación General del Sistema Educativo**Artículo 57.5**

“Las administraciones locales podrán colaborar con los centros educativos para impulsar las actividades extraescolares y promover la relación entre la programación de los centros y el entorno socioeconómico en que éstas desarrollan su labor”

ROC (1996) Reglament Orgànic dels Instituts de Secundària**Article 6. De l'ús dels centres**

- 6.1. El Departament d'Ensenyament o, si s'escau, l'Administració titular vetlla per l'ús social dels edificis i instal·lacions dels instituts d'educació secundària fora de l'horari escolar, d'acord amb la normativa vigent.
- 6.2. Les associacions de pares d'alumnes poden realitzar en els instituts d'educació secundària les seves activitats i programes de formació, de la manera que estigui establerta a la normativa vigent.
- 6.3. Els instituts d'educació secundària fomentaran la utilització de les seves instal·lacions. Els ingressos que s'obtenen són aplicats a les despeses de funcionament del centre i han de donar, com a mínim, cobertura a tota la despesa generada.
- 6.4. En tot cas, cal garantir el normal desenvolupament de les activitats de l'institut.

Article 11. La programació general de l'institut

- 11.1. La programació general del centre inclou els aspectes següents:
 - d) La programació anual de les activitats extraescolars.

ANNEX
(Continuació.)**Article 34.** *El Consell Escolar del centre*

34.2. Són competències del consell escolar:

- i) Elaborar les directrius per a la programació i el desenvolupament de les activitats escolars complementàries, de les activitats extraescolars i serveis, si escau, amb la col·laboració de les associacions de pares d'alumnes. Aprovar-ne la programació i avaluar-ne l'execució.
- l) Establir els criteris sobre la participació del centre en activitats culturals, esportives i recreatives, així com aquelles accions assistencials a les quals el centre pot prestar la seva col·laboració, escoltades les associacions de pares i les associacions d'alumnes.
- n) Promoure l'optimització de l'ús de les instal·lacions i material escolar, i la seva renovació, així com vetllar per la seva conservació.

Article 46. *El coordinador d'activitats i serveis escolars*

46.1. Correspon al coordinador d'activitats i serveis escolars la coordinació general de les activitats escolars complementàries i de les activitats extraescolars del centre i, si s'escau, de la residència, sota la dependència del cap d'estudis.

46.2. En particular, són funcions del coordinador d'activitats i serveis escolars:

- c) Elaborar la programació anual de les activitats extraescolars.
- d) Donar a conèixer als alumnes la informació relativa a les activitats escolars complementàries i a les activitats extraescolars.
- g) Distribuir els recursos econòmics destinats pel pressupost del centre entre les activitats escolars complementàries i les activitats extraescolars.